

Rwanda

Již od roku 2014 se růst rwandské ekonomiky zrychlil na tempa růstu přesahující 6 %. S růstem ekonomiky roste míra inflace a zároveň úrokové míry centrální banky. S vyšší mírou inflace je nutné počítat i v příštích obdobích. V zemi žije přes 12,1 mil. obyvatel a HDP na obyvatele je přibližně 800 USD. Běžný účet vykazuje deficit, což ovšem odpovídá současnému stavu rozvoje rwandské ekonomiky.

Ukazatel	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Růst HDP (%)	6,0	6,1	7,2	7,8	8,0	7,5
HDP/obyv. (USD)	734	772	800	847	908	967
Míra inflace (%)	5,7	4,8	3,3	5,5	5,8	5,3
Nezaměstnanost (%)	–	–	–	–	–	–
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-1,4	-0,6	-0,9	-1	-1	-0,9
Populace (mil.)	11,6	11,8	12,1	12,4	12,7	13,1
Konkurenceschopnost	58/138	107/137	108/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	6/7	6/7	6/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, SB, WEF

- ▶ V současné době jedná Evropská unie s Rwandou o dohodě o ekonomickém partnerství.
- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Rwanda umístila na 108. pozici ze 140 srovnávaných ekonomik a dle OECD je stupeň exportního rizika 6/7.

Vývoz ČR do Rwandy 2018 (2017), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2018 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2017 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
9304	Zbraně ostatní, ne zbraně sečné, bodné (na plyn, obušky apod.)	16 502	34,6	–	–
8212	Břítvy, holicí strojky a holicí čepelky	10 594	22,2	11 560	-8,4
8471	Zařízení pro automat. zpracování dat a jejich jednotky; snímače ap.	10 298	21,6	7 527	36,8
9302	Revolvery a pistole, jiné než čísel 9303 nebo 9304	3 203	6,7	–	–
8474	Stroje na třídění, prosévání, oddělování ap. kamenů, zemin aj. nerostných hmot	1 729	3,6	–	–
9504	Videoherní konzole, automaty, výrobky lunaparkové, stolní, společenské hry ap.	735	1,5	1 489	-50,6
4911	Ost. tiskařské výrobky, včetně tištěných obrazů a fotografií	538	1,1	36	1 394,4
8544	Izolované dráty, kabely aj. izolované el. vodiče vláken	500	1,0	739	-32,3
8528	Monitory, projekторы, bez TV, přijímače televizní	495	1,0	235	110,6
4804	Nenatíraný, papír, kartón a lepenka kraft aj., ne k popisování, ne k hyg. účelům	443	0,9	–	–
Celkem TOP 10		45 037	94,3	21 586	108,6
Celkem vývoz		47 752		54 284	-12,0

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR ze Rwandy 2018 (2017), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2018 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2017 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8473	Části, součásti a příslušenství strojů psacích, počítačích	40 445	93,5	10 032	303,2
0901	Káva též pražená nebo bez kofeinu	2 378	5,5	4 267	-44,3
7118	Mince	290	0,7	148	95,9
0910	Zázvor, šafrán, tymián, bobkový list, kari aj. koření	67	0,2	–	–
8471	Zařízení pro automat. zpracování dat a jejich jednotky; snímače ap.	44	0,1	–	–
4602	Výrobky košíkářské, proutěné apod; výrobky z lufy	37	0,1	42	-11,9
2615	Rudy niobu, tantalu, vanadu, zirkonu a koncentráty	3,0	0,01	11 250	-100,0
4015	Výrobky oděvní, doplňky z kaučuku a vulkaniz	2,0	0,00	–	–
3924	Nádoby stolní, kuchyňské aj. pro domácnost z plastů	1,0	0,00	–	–
0603	Květiny řezané na kytice ap. čerstvé sušené aj.	1,0	0,00	–	–
Celkem TOP 10		43 268	100,0	25 739	68,1
Celkem dovoz		43 268		26 621	62,5

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► **Důlní, těžební a ropný průmysl**

Těžební sektor je významným zdrojem příjmů z vývozu (na druhém místě po cestovním ruchu a před zemědělstvím), jedná se o hlavní průmyslový obor. Jezero Kivu obsahuje asi 300 mld. m³ CO₂ a 60 mld. m³ plynu CH₄ s tím, že v následujících letech se počítá s intenzivním využitím těchto zásob jak pro rozvoj energetiky, tak pro rozvoj chemického průmyslu. Koncem roku 2017 byl dokončen letecký geologický průzkum, který zjistil, že množství a rozsah nerostného bohatství je vyšší, než se do dnešních dnů předpokládalo. Existují proto předpoklady, že příležitosti v těžebním průmyslu budou, v případě potvrzení současných odhadů, dále narůstat. Surovinové bohatství je však těženo pomocí velmi zastaralých technologií. Těžba je z 80 % realizována individuálně (často pouze s využitím ručních nástrojů). Vládní plány na příští pětileté období mají za cíl změnu tohoto nevyhovujícího stavu zapojením širší míry mechanizace, což představuje příležitosti pro dodavatele těžebních technologií.

► **Energetický průmysl**

Energetický sektor je dosud nerozvinutý a vláda plánuje jeho podporu prostřednictvím investičních projektů, od kterých si slibuje nastartování dlouhodobého růstu celé ekonomiky. Země patří ke státům s nejnižší instalovanou kapacitou. Přibližně polovina generované elektrické energie pochází z hydroelektráren. Budoucí energetický mix má být až z 90 % závislý na obnovitelných zdrojích. V září 2018 vyhlásila rwandská vláda nový plán rozvoje energetického sektoru do roku 2024. V rámci plánu se počítá s tím, že výroba elektrické energie vzroste ze současných 218 MW na 370 MW, elektrifikace země se rozšíří ze současných 35 % na 100 %, ztráty přenosové sítě se sníží o 15 %, 52 % spotřebitelů bude napojeno na centrální distribuční síť a 48 % dodávek bude decentralizováno. Výroba elektřiny z biomasy bude jednou z vládních priorit. Plán počítá rovněž s rozšířením veřejného osvětlení či budováním zásobníků ropných produktů tak, aby pokryly spotřebu na tři měsíce. Nový plán tak přirozeně nabízí příležitosti pro české výrobce energetických zařízení.

► **Nábytkářský průmysl**

Import tohoto zboží do země za poslední roky stále roste. To souvisí s novými aktivitami stavebního průmyslu. Za zmínku stojí i vliv turistiky, která vykazuje roční nárůst 25 %, doplněné o požadavky turistů, kteří v průměru utratí ve Rwandě více než 1100 USD a za tyto prostředky vyžadují odpovídající kvalitu, včetně kvality ubytování.

► **Obranný průmysl**

Potenciál pro dodávky obranného průmyslu vyplývá z bezpečnostní situace v regionu. Vláda věnuje pozornost i finanční prostředky na vybavení armády i policie. Rwanda poskytuje své vojenské složky za finanční úhradu do mírových jednotek OSN. Finanční zdroje OSN jsou tak významnou částí rozpočtu rwandských obranných složek.

► **Stavební průmysl**

Priority sektoru stavebnictví se pro nadcházející roky mění. Po letech, kdy byla prioritou sektoru výstavba kancelářských budov se zaměřuje toto odvětví na residenční výstavbu ze jména v hlavním městě Kigali, kde

roční růst populace přesahuje 3 %. Pouze 7 % populace žije v moderních ubytovacích kapacitách. Do roku 2020 by se tento podíl měl zvýšit na 30 %.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Zlepšení situace ve zdravotnictví je hlavní prioritou vlády, podíl veřejných výdajů je na úrovni vysokých 15 %; tato snaha již přinesla konkrétní výsledky u mnoha ukazatelů. V rámci vládní rozvojové strategie se však počítá s dalším zlepšováním kvality zdravotní péče. Vládní plány počítají s tím, že by do roku 2025 měla být zdravotní péče poskytována téměř výhradně odborným zdravotním personálem. Vzhledem ke skutečnosti, že například pouze 60 % porodů je uskutečněno za asistence odborného personálu, reprezentují vládní plány exportní příležitosti i pro české exportéry zdravotní techniky. Dle posledních statistických údajů umírá ve Rwandě více lidí na civilizační choroby, jako je rakovina, než na infekční choroby. Vládní prioritou se tak stává léčba civilizačních chorob, s kterými máme v ČR zkušenosti, což přináší nové příležitosti pro výrobce zdravotních zařízení.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Zemědělství zaměstnává 90 % pracovní síly, avšak na HDP se podílí pouze jednou třetinou (zemědělské vývozy jsou však jedním z důležitých zdrojů deviz). Klíčovou prioritou vládního ekonomického programu Vize 2020 je snížit zaměstnanost v zemědělství o 10 % díky širšímu uplatnění mechanizace. Vláda usiluje o zvýšení produktivity sektoru pomocí investičních programů, směřujících jak k dosažení vyšší intenzifikace pěstování základních vývozních komodit (káva, čaj) pomocí aplikace hnojiv a využití strojového zařízení, tak k vyššímu podílu zpracování zemědělské produkce, což představuje zároveň příležitost pro dodavatele technologií pro potravinářský průmysl (např. 90 % balicího materiálu se do Rwandy dováží). K podpoře zemědělského sektoru vyhlásila vláda nový šestiletý plán rozvoje zemědělství do roku 2024. Plán počítá s tím, že do roku 2024 bude na rozvoj zemědělství vynaloženo 2,7 mld. USD, a to jak z vládních zdrojů, tak z prostředků, které Rwanda získává v rámci rozvojové pomoci.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Energetický průmysl	HS 8410 – Turbíny, kola vodní, regulátory
	HS 8410 – Vodní turbíny, vodní kola a jejich regulátory
	HS 8501 – Elektrické motory a generátory (kromě generátorových soustrojí)
	HS 8502 – Elektrická generátorová soustrojí a rotační měniče
	HS 8536 – El. zařízení k vypínání, spínání nebo k ochraně el. obvodů aj. < 1 000 V
	HS 8537 – Tabule, panely, ovládací stoly, pulty, skříně a základny pro el. ovládání
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 8432 – Stroje a přístroje pro zemědělství, zahradnictví a lesnictví ap.
	HS 8433 – Žací nebo mláticí stroje, sekačky na trávu ap.
	HS 8434 – Dojící stroje a mlékárenské stroje a zařízení
	HS 8437 – Stroje pro čištění, třídění nebo prosévání semen, zrn aj.
	HS 8438 – Stroje pro přípravu, výrobu potravin nebo nápojů
HS 8701 – Traktory a tahače	

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Stavební průmysl	HS 8413 – Čerpadla na kapaliny, též vybavená měřicím zařízením; zdviže na kapaliny
	HS 8414 – Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory aj.
	HS 8415 – Stroje, přístroje klimatizační
	HS 8431 – Části a součásti jeřábů, vozíků, buldozerů, fréz aj.
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 4010 – Dopravníkové nebo převodové pásy nebo řemeny z vulkanizovaného kaučuku
	HS 8428 – Ost. zvedací, manipulační, nakládací nebo vykládací zařízení
	HS 8429 – Samohybné buldozery, stroje na vyrovnávání terénu, rypadla, ap. s pohonem
Nábytkářský průmysl	HS 9403 – Ost. nábytek a jeho části a součásti
	HS 9406 – Montované stavby
Obranný průmysl	HS 9301 – Vojenské zbraně, jiné než revolvery, pistole a zbraně čísla 9307
	HS 9302 – Revolvery a pistole, jiné než čísel 9303 nebo 9304
	HS 9303 – Ost. střelné zbraně ap. zařízení využívající ke střelbě výbušné náplně
	HS 9304 – Ost. zbraně, kromě zbraní čísla 9307
	HS 9305 – Části, součásti a příslušenství výrobků čísel 9301 až 9304
	HS 9306 – Bomby, granáty, torpéda, miny ap. válečné střelivo a jejich části; náboje ap.
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3003 – Léky neodměřené, ne krev, antiséra ap., vata aj.
	HS 3004 – Léky odměřené, ne krev, antiséra ap., vata aj.
	HS 9018 – Lékařské, zubolékařské nebo zvěrolékařské nástroje a přístroje aj.
	HS 9402 – Lékařský, chirurgický, zubolékařský nebo zvěrolékařský nábytek

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Kategorie vyspělosti země: LDC

Snižování chudoby v uplynulém desetiletí bylo poháněno zejména progresem v oblasti zemědělství a rozvoje venkova. Chudobu postupně střídá rozvoj a modernizace. Podíl osob žijících na hranici chudoby se snížil ze 44 % v roce 2011 na 39 % v roce 2014. Probíhající reformy se soustředí převážně na diverzifikaci vývozu, regionální integraci, strukturální transformaci. Největší důraz je kladen na rozvoj soukromého sektoru.

Základním strategickým dokumentem pro rozvoj Rwandy je strategie pro partnerství 2014–2018 (CPS), která se zaměřuje na zvyšování ekonomického růstu v soukromém sektoru, který bude vytvářet nová pracovní místa. Dále je strategie zaměřená na zlepšení produktivity a příjmů chudých prostřednictvím rozvoje venkova a sociální ochrany a poslední strategií je podpora veřejného a finančního řízení a decentralizace

vlády. V současné době připravuje rwandská vláda strategii pro roky 2018–2024. Nová strategie se bude soustředit primárně na ekonomickou, sociální a vládní transformaci.

► Sektor energetiky

V současné době probíhají dva projekty na podporu energetiky ve Rwandě. Jedná se o Rwanda Energy Sector Development Project (2017–2019) a Rwanda Electricity Sector Strengthening Project (2015–2021). Tyto projekty mají zlepšit přístup ke spolehlivým a nákladově efektivním službám dodávek elektřiny pro domácnosti a veřejné instituce. S ohledem na úspěšnou realizaci projektů byl doposud zvýšen objem subjektů připojených k energetické síti z 9 % v roce 2009 na 42 % v roce 2018. Zásadní roli také hrálo prodloužení času elektrického proudu, díky kterému se prodloužila pracovní doba. Výzvou je nyní zvýšit kapacitu elektrických generátorů a snížit náklady na energetický mix. Rwanda má nejvyšší sazbu ve Východoafrickém společenství 1 kWh. To je do značné míry kvůli silné závislosti na generaci diesellových vysokých nákladů, které tvoří asi 45 % z generace mixu.

► Sektor zemědělství

Zemědělská produkce domácností se mezi lety 2001–2011 zdvojnásobila. Domácnosti také začaly více produkovat na trhu a prodej sklizně se také rapidně zvýšil. Současně došlo k velkému rozvoji v řadách venkovských infrastruktur.

Zdroj dat: <http://www.worldbank.org>